

Списанието излиза дваждъ: на 1 и 20, а притурната — еднѣждъ: на 10 число всѣки мѣсецъ
ДИРЕКТОРКА: ТЕОДОРА Г. НОЕВА

Съдържание:

Професионално училище въ гр. Варна. — Височайшата сечерника въ Евксиноградъ. — Новопросвѣщения. Жакъ Жакъ Русо. — Елиза. — Разли. — Корреспонденция. — Обявление.

Професионално училище ВЪ ГР. ВАРНА.

Читателскитѣ ни трѣба да знаѣтъ, че послѣдствие отъ кавгитѣ въ тукашното ни женско Благотворително Дружество «Майка», въ което прѣдсѣдателствува г. Д-ръ А. Желѣскова, е било оттегляването на много членки, които поискали и получили отъ Черковното ни Настоятелство една зала въ горния етаж на старата българска църква, дѣто починали да засѣдаватъ, да държатъ сказки и отворили читалня «Саморазвитие». Сега, съ голѣмо удоволствие, идемъ да съобщимъ на читателскитѣ си още, че тая група отъ недоволнитѣ госпожи и госпожици не само рѣшила и съставила особно женско друже-

ство «Саморазвитие» — нѣщо, за което и ние бѣхме искали скромното си мѣстце въ списанието си съ статията «Какъ да се разрѣши въпросътъ по Варнен. женски дружествени кавги», брой 15 отъ 1 Августъ т. г.); но и въ едно отъ послѣднитѣ си засѣдания рѣшила още по принципъ да отвори едно Стопанско училище въ гр. Варна. Нѣка тукъ споменемъ мимоходомъ, дѣто една отъ главнитѣ причини на кавгитѣ е и тая, че госпожитѣ и госпожицитѣ, съставляващи днесъ дружеството «Саморазвитие», сж искали отварянѣто на едно Стопанско училище, а г. Д-ръ А. Желѣскова силно се противѣла на това, като искала построяванѣто на здание.

Съгласно, прочее, съ това си рѣшение, Настоятелството на «Саморазвитието» помолило г-ца Ел. Манова, уредителка и редакторка на «Домакиня» и свършивша Професионално училище въ Парижъ, да заговори нѣщо върху Професионалнитѣ училища изъ Европа въобще и въ Бълга-

рни особено, и да взема отгорѣ си уреждане-то на едно Професионално училище въ града ни Варна. Г-ца Ел. Манова прие предложението на дружеството «Саморазвитие» и въ събранието му на 5-й Октомврий държа слѣдущата рѣчь: «Професионалнитѣ училища изъ Европа и за основанието на такива у насъ и особено въ града ни Варна».

Почитаемо собрание!

При всичко че въпросътъ, съ който съмъ помолена отъ уважаемия Комитетъ на «Саморазвитието», да Ви запозная въ днешното ни заседание, е толкова мжечъ, колкото и важенъ, и при всичко че азъ се усѣщамъ слаба прѣдъ наетата си задача, все пакъ, обаче, азъ се рѣшихъ да кажа нѣщо относително въпроса «за професионалнитѣ училища изъ Европа и за основанието на такива у насъ, а особено въ града ни Варна. Това азъ правя, отговаряща, отъ една страна, на толкова задължителната покана на «Саморазвитието», колкото и на ревността на членкитѣ му въ осъществяване една толкова хубава идея, и побудена, отъ друга страна, отъ своето горѣщо желание да се покажа и азъ, до колкото ми е това по силитѣ възможно, полезна въ едно толкова благородно, колкото и общеполезно дѣло.

Въпросътъ, за който ще Ви говоря днесъ, е отварянето на едно професионално училище въ Варна. Ползата отъ отваряне на такова училище въ града ни е неоспорима. Трѣба ли да утѣжя слушателкитѣ си съ изреждане сума велики имена, женски и мъжки, отъ най-старото време и до днесъ, които никакъ не сж изгубили отъ достойнството си, задѣто фигуриратъ като уредители на всичко, касающе се до дома и домакинството и до жената, като майка и домакиня? Още по-излишно считамъ да приведа миѣнието и теоритѣ на тия генини, относително домакинската подготовка на жената; защото тѣ сж резултатъ отъ дълга наблюдателност и практика; тѣ сж основани толкова на здравия разумъ, щото сж станали вече достояние на всичкитѣ жени, учени и невѣжи, високопоставени и прости, омжени и дѣвници. — Иѣма, прочее, да уморя слушателкитѣ си съ нищо подобно, особено пъкъ, имайки прѣдъ видъ, че повечето, ако не всички отъ присѣтствущитѣ тукъ, сж чели въ «Женския Свѣтъ» и въ «Домакиня» дълги и широки по въпроса статии, които поканваме, желающитѣ да се освѣтлѣтъ добръ, да прочетѣтъ тамъ. — Но, за да можемъ прѣдстави тукъ сега на слушателкитѣ си толкова въ кратки и общи черти, колкото и въ най-простата му форма нуждата и ползата отъ домакинското ни подготвяне, ние ще си позволимъ да опишемъ нѣкои картини изъ ежедневииятъ практически и сѣмеевъ животъ, които ще покажатъ най-ясно на всички, какви сж прѣимуществата на една добръ подготвена домакиня и какви сж нейнитѣ ползи въ всѣко отношение. Иѣма разглѣдаме една такъва домакиня въ дома си, посрѣдъ своето сѣмейство, на което тя е тамъ главата, цар-

цата. Какво по-драго, какво по-приятно, за една домакиня, занятие, да си ушива и закрѣпва сама дрѣхитѣ на своя мжжъ, своитѣ чедъ, даже и когато е тя най-богата: тогава тя, дѣйствително, оцѣнява своето достойнство; тогава тя отбира, че е другарка на своя мжжъ, негова помощница; че осъществява цѣлѣта на Бога, съ която Той ѣж е създалъ, казвайки: «Да дадемъ на мжжа една другарка». — Какво по-големо удовлетворение за жената, когато вижда насѣдали около масата всичкитѣ членове на сѣмейството си и вкушаващи приготвенитѣ отъ самата неѣж ястия съ озарено отъ удоволствие и радост лица? Коя отъ насъ, даже и мома, не е усѣщала и не си припомнюва и сега още съ удоволствие оная приятна и неописуема гордостъ на домакинята, отговаряща на похвалитѣ за вкусността на нѣкое ястие: «азъ сама съмъ стотпила туй ястие.» Какво по-дѣйствително удоволствие за нѣкоя домакиня, която носи гордѣливо роклята, която си е ушила сама и за която тя има особена прѣдпочителностъ? Колко е трогателна историтя за Петра Великаго, който съ особено удоволствие и гордостъ носѣлъ чизмитѣ, които си бѣ направилъ отъ паритѣ, що бѣ спечелилъ отъ работата си въ една фабрика!

Стигатъ толкова примѣри; излишно е да ги размножаваме: всѣка една отъ Васъ, Г-жи и Г-ци, може си въобрази сума такива, та привеждането и на други, освѣтъ горнитѣ, просто би било, ако не излишно, то по нѣе нужно. Но нѣка разглѣдаме и една жена, добръ подготвена за домакиня, но злочеста и не само лишена отъ домъ, но и отъ всѣкакви срѣдства. А като казваме домакиня злочеста, лишена отъ домъ и отъ всѣкакви срѣдства разбираме нѣкоя жена, стара мома или вдовица, която има да поддържа родители, братия, сестри, дѣца, въобще сѣмейство; или пъкъ нѣкоя жена омжжена, на която мжжътъ е или боленъ, или некадѣренъ за работа, а, слѣдователно, не може да си глѣда сѣмейството. Колко ли такива не виждаме всѣки день изъ обществото си? На изглѣда на такива жени всѣки се запитва:

«Какво ли осигурява жената; дали женитбата?» Отговорътъ на тия и подобни запитвания е било рѣшението за основаването на професионалнитѣ училища. Първитѣ имъ основатели, проникнати отъ идеята, че постановлението на брака е много пъти недостатъчно да осигури жената, и убѣдени отъ вѣковната вече практика, че една отъ главнитѣ длѣжности на жената е домакинството, не само сж го прѣдписали като единъ отъ главнитѣ прѣдмети на женското образование, но и сж счели още за добро да създадѣтъ специалитки по разнитѣ на домакинството клонове, сжщо тѣй както мжжѣтъ, за осигурение повече бѣдѣщето си, сж измислили да слѣдватъ по разнитѣ науки, като правото, медицината и пр. и пр. Не всички жени се омжватъ, а много жени омжжени сж длѣжни, по една или друга причина, да работѣтъ, па и много пъти да работѣтъ за поддържане на сѣмейството си. Ето първоначалната идея на основателитѣ на професионалното учение на жената; ето главнитѣ мотиви за учредяването на професионалнитѣ училища!

Мислиж, че е излишно да настоявамъ повече върху ползата отъ професионалното учение на жената и учреденитѣ за това професионални училища. Впрочемъ малко ли краснорѣчиво говорѣтъ за тази идея отварянитѣ всѣки денъ и отворенитѣ вече стопански училища изъ България? И дѣйствително, не въ малко градове на България има вече отворени стопански училища. Само една Варна, не знаѣхъ защо, е останала назадъ въ туй отношение! Много е, прочее, похвална идеята за отваряне на едно такова училище и тукъ. А какво именно да бѣде туй професионално училище; на какви основи трѣба да е поставено какъвъ трѣба да му бѣде уставътъ; какви ще му бѣдѣтъ първитѣ нужди: ето редъ въпроси, на които азъ тукъ ще се помѣжъ да отговорѣхъ вкратцѣ, като оставямъ на почитаемиятъ комитетъ и настоятелството, а особено на Г-жа прѣдсѣдателката му да понаже начина за изнамѣрване нужнитѣ за основанието на въпросното професионално училище сръдства. (Гласова).

Височайшата вечеринка въ Евксиноградъ.

На 5-й т. м. Н. Ц. Височество благоволи да даде една вечеринка въ лѣтния си палатъ въ Евксиноградъ. Въ тая вечеринка бѣхъ поканени г. г. офицеритѣ отъ мѣстния гарнизонъ, консулитѣ на иностранныѣ господарства и най-виднитѣ Варненски граждани — всички съ своитѣ сѣмейства. Н. Ц. Височество, придруженъ отъ Н. Ц. Височество Княгинята и Августѣйшата Си майка, яви се на чакащата присѣстствие Му публика къмъ 10 часа. Тѣхното прииждане се ознамени отъ сладковъзвучната музика на Флотилията. Слѣдъ нѣколко разговори съ единъ или другъ отъ поканенитѣ на Т. Ц. Височества гости, почнахъ се танцуетѣ най-весело и най-живо. Забѣлѣзваше се особенната радостъ и задоволствието на Т. Ц. Височества, защото Тѣ, заобиколенъ отъ прѣданиитѣ си Варненски граждани, ясно виждахъ тѣхната вътрѣшна радостъ и искрени чувства за тая Имъ неспазана любезностъ и снисходителностъ, слѣдствие на която вечеринката, при всичката си официалностъ, вземаше сѣмеенъ интименъ характеръ. Н. Ц. Височество Княгинята особенно бѣше радостна. Тя, богато украсена, блѣщѣше въ вечеринката; сладкодумна, тиха, всъгду распрѣсваше своята благостъ. Между това тя благоволи да приеме въ особена ауденция Г-житѣ Попова, управителка, Попова комендатка, Д-ръ Головина и директорката на списанието ни Г-жа Ноева. Тя съ особенъ интересъ распита за вървежа на «Женския Свѣтъ» и «Домакинята», като каза, че прочита всички, помѣстени въ тѣхъ статии, които твърдѣмно я интересували, а особено като статии на просвѣтени въ България жени. Тя обърна вниманието на Г-жа Ноева особенно върху «Домакинята», като каза, че всѣка българка трѣба да не остави домакинството, каквато професия и да има тя и каквото образование и да притѣжава. Тя много хареса образцитѣ на рѣководѣлния и увѣри директорката ни, че си упила много отъ тѣхъ. Послѣ тя прѣпоръчила отва-

ряньето на едно домакинско училище въ гр. Варна, както това е направено вече въ много градове изъ България. Г-жа Ноева отговори за всичко надлежно.

Тоя голѣмъ интересъ на Господарката ни и възгледитѣ ѝ по възпитанието на жената показватъ най-ясно, до колко живо се Тя интересува за напредъка и правилното, споредъ изисканьята на названието имъ — бѣдещи майки, възпитателки — развиване. Тие най-прави мисли и скъпи свѣти на Господарката, Г-жа Ноева, не може освѣтъ да прѣпоръчва на всѣка българка, като най-рационални сръдства за щастие на единъ домъ.

Кждѣ полунощъ Т. Ц. Височества, заедно съ гоститѣ, отпавихъ се къмъ особения салонъ, дѣто бѣхъ изкусно наредени много вкусни закуски, подслаждащи съ Евксиноградскиятъ нектаръ, който конкурираше съ шампанското вино. Тука разговоритѣ бѣхъ още по-живи; тукъ вече Господаритѣ се намирахъ всрѣдъ своето сѣмейство, разговаряйки се почти съ всѣкого интимно, както единъ баща или майка всрѣдъ своитѣ чеда. Часътъ бѣше вече 2 слѣдъ полунощъ, когато Тѣхнитѣ Царски Височества се оттеглихъ отъ вечеринката, а хората мислѣхъ, че едвамъ прише въ палата. Така минутитѣ хвърчатъ неусѣтно въ подобни приятни и весели случаи. Варненскитѣ граждани дълго врѣме още ще помнѣтъ тая приятна вечеринка на Т. Ц. Височества.

Новопросвѣтления.

«Кажѣ ми, прочее, г-нъ Полковникъ, съ какво си записанъ днеска? нима съ послѣдната мода на мъжкитѣ дрѣхы или съ живитѣ слѣнца, които си купилъ напоследѣтъ? Наистина, кажи ми искрено, какво те записва?»

«Прѣстани веке, Мино, да ме присмивашъ, тъй като азъ мразѣхъ такива жени. Тие все сѣ готови да докачватъ човѣка, който макаръ че е готовъ да отблъсне иронията имъ, все пакъ не може. Бѣди, прочее, добра, сестро моя, на изслушашъ това, което ме записва: Азъ искамъ съпрѣга!»

«Какъ! ти ли искашъ съпрѣга, дѣто живѣешъ така богато — спокойно: клубъ, театри, концерти, хубави коне, пушене! Азъ хитъ не мога да разберѣхъ, какъ ти се рѣши за това; нима нѣщо та заболѣ, та мислишъ, че на скоро ще те намѣри нѣкоя страшна болестъ, или пакъ си намѣрилъ по косата си нѣкоя бѣла косъмъ, та мислишъ че си застарѣлъ веке? та искашъ една другарка, да ти помага и те олекчава?» отговори жестоката Мина и управи очилата по носа, вперивъ очи върху брата си, който взе една кнѣга, а по лицето му се изобрази ясно стѣснение, като че искаше да каже: — Хайде, госпожице, кажи ми, каквото ще ми кажешъ, на нѣка се повърнемъ пакъ по въпроса си. Мина продължи пакъ:

«Ти искашъ съпрѣга, а! Но, за Бога ми, защо искашъ това? нима азъ не държъ ли въ най-редовно и чисто положение дрѣхитѣ ти? нима и въ гостилницата не се ли хранишъ съ най-добритѣ ястия, когато ог-

ладнѣешъ? нима многобройнитѣ ти другари, които ката день те посѣщаватъ, не те ли забавляватъ и не ги ли обичашъ веке? Впрочемъ, азъ не можъ се противи, та когато щешъ, можешъ се жени; защото, щомъ се расчуето това, тутакси ще се намѣри цѣлъ полкъ красавици, кандидатки. Дерзай, прочее, господине мой, отвори устницата и захвани да описвашъ любимата си.

«Слушай, прочее. Азъ искамъ жена, неграмотна, която да се въсищава само отъ мене и да се занимава исключительно съ дома си, а не, чрѣзъ образованието си, да ме засѣнява и да занемарява съпржжескиятъ си длъжности.

«Това и азъ го харесвамъ» отговори присторено Мина.

«Азъ искамъ неграмотна съпржга, защото такъва жена дѣйствително ще ме почита повече, нежели просвѣтената, която все ще се занимава съ литературата си и съ вѣстниците и списанията, въ които ще се публикуватъ уместнитѣ ѝ и филоложки трудове, що хиляди читатели съ сърцебиеніе ще ги четжтъ и отъ които ще се трогнуватъ, а само азъ ще ги глѣдамъ съ отвръщение. Да ти се признаѣ, Минно, таквато женски твари сж чудовища неописуеми,—цѣли Хеосфорови служители! Ще бжде нѣщо страшно, щото хората да ме не почитатъ, а да казватъ че прочутата писателка г-ца еди-коя-си най-послѣ прие да се задоми съ нѣкого си господинчо! . . .

«Хората, които сж любовитни и завистливи, можтъ да казватъ, каквото си щжтъ но за таквато жени ето азъ какво ще ти кажъ: тѣ сж като птичета, които сладостно чуруликатъ, защо? защото иначе не можтъ; чуруликашето е за тѣхъ божи даръ. Сжщо и съ тия жени; тѣхъ Богъ ги е надарилъ съ гениалностъ и талантъ и, ако не искажтъ това, което имъ диктува сърцето и разумътъ, стѣсняватъ се и чувствуватъ гризене на съвѣстѣта. Тѣ, чрѣзъ божествената си дарба, привличатъ всеобщата почитъ и уважение, а и сами твърдѣ много почитатъ и послушватъ любимото си лице, съпруга си. Дѣйствително, има такива жени, които сж славолюбиви; славолюбието не е свойствено на всички подобни жени: повечето отъ тѣхъ сж най-благородни, вѣжливи и послужливи; привличатъ драгоцѣнното оцѣнение на публиката не само върху самага себе си, но и върху другаря си и другитѣ заобикаляѣщи ги; тѣ ставатъ още примѣрни домакини, вѣрни съпруги, защото — Богъ ги е надарилъ съ гениаленъ разсѣдкъ, та знаѣтъ какъ да постѣпватъ и какво кога да извършватъ.

* * *

«Добро-утро, г-нъ Полковникъ!»! какъ ти се видѣ оная дама, която ти прѣпорѣжихъ вчера? Харесва ли ти се?

«Да, твърдѣ много; тя ми грабнж такоречи сърцето. Азъ все за нея мислѣ и намирамъ, че тя е въ площението на идеала ми.»

«Азъ бѣхъ прѣдубѣдена, че тя ще ти се хареса, отговори Мина съ наведени очи отъ страхъ, да не би да се прѣдаде вроежътъ ѝ; но ти ще ли можешъ да

я привлѣчешъ, за да се влюби въ тебе?

«Надѣвамъ се, че и тя ще се влюби въ мене, защото азъ ще постѣпѣмъ надлежно. Колко хубава жена! Дѣйствително човѣкъ съ нея може прѣкара щастливъ животъ. Азъ съмъ прѣдупрѣденъ, че тя нѣма да се откаже отъ мене и словославямъ Бога, задѣто тя не моленса никога прѣститѣ си съ мастило. Да, Минно, тая млада дама трѣба да бжде моя.

Така и станж: Полковникътъ се вѣнча съ любимата си госпожица. Една седмица слѣдъ свадбата Мина влѣзе въ стаята на новоожененитѣ.

«Ахъ, какъ се наслаждавате съ любовта си! каза тя, като се спрѣ по прага на вратата.»; но знайте добрѣ, че азъ никога не влизамъ въ Рая, безъ да почувствамъ силно сатанинско желание, да веѣжъ междусобие между небеснитѣ жители; а прогосъ: Г-не Полковникъ мой, помнишъ ли оння хубави раскази, дѣто си прочелъ въ вѣстника си и които още ги пазимъ прилежно? Азъ вече открихъ съчинителката имъ, която се крие подъ псевдонимъ *Елоиза*: тя е тази жена, която ти сегичко обгрѣщашъ; това е сама истина»; каза Мина и се спуснж върху канапето съ силно кикотене. «Да, полковникъ мой, разумно нѣщо е нѣкой да се жени съ жена, която да го почита и уважава, но не — и да го засѣнява: Въобрази си съпруга, която се занимава и съ литературата, и хиляди читатели съ сърцебиеніе четжтъ и се трогнуватъ отъ филоложкиятъ ѝ трудове! Много страшно е хората да не те почитатъ, а да казватъ, че прочутата писателка г-ца еди-коя-си най-послѣ прие до се задоми съ нѣкого си господинчо! Съжалѣвамъ та дѣйствително, полковникъ мой, защото ти приличашъ на човѣкъ, разочарованъ отъ живота!

«Смѣй се, колкото си щешъ, Минно! Най-страшно патило щѣше да бжде за мене, ако да се оженвахъ съ жена, като тебе. Съпругата ми, както си ще, може да се именува; това не ме интересува; азъ се задоволявамъ съ това, дѣто съмъ щастливъ съ нея», а щастнето ми е толкова голѣмо, безгранично, щото азъ приемамъ да ти причинѣмъ нѣлѣпше вѣстѣржествуване, признавайки се искрено и подвѣрждавайки, че и една жена може да бжде писателка и поетка, а сжщеврѣменно прѣлестна и съвършенна жена, прѣвѣсходна домакиня, която се чувстова дѣйствително щастлива, кога се намира вжтрѣ въ дома си помежду съмейния си вжргъ.

Матилда Ав. Еленева.

Жанъ-Жакъ Русо.

Бѣше мѣсецъ Ноември. Снѣгъ валѣше. Пансионитѣ на Г-жа Майаръ се бѣхъ наобѣдвали и насѣдали около масата на луксозния салонъ, въ който се обикновенно забавлявахъ. Тѣ си приказвахъ за врѣмето, за хубавиятъ климатъ на Лозана, за Флоренция и пр. Ето че и Г-жа Майаръ се явява триещецъ си рѣцѣтъ и казвайки: «Много е студено днесъ! Не ще бжде злѣ, ако направимъ чай».

— Г-жо, Вий имате голѣма библиотека, — каза

поводошлия пансионеръ, който си намѣсти добръ златнитѣ очила.

— Не до тамъ, Г-не.

— Колко изящна подвързия! Браво!

— Какъ! нема Вий имате съчиненията на Босю? Нема Вий се ползвате отъ тѣхъ?

— Да, Г-не!

— Браво! тукъ виждамъ и съчиненията на Жанъ-Жакъ Русо?

— Чели ли сте ги, Г-не?

— Не, защото не си струва труда; а пъкъ не си струва труда, защото Русо е ужасно парадоксаленъ. Дѣйствително, той има много и дълбоки идеи; но тѣ си оставятъ пакъ парадоксални, както идеите на Волтера — повърхностни.

— Азъ пъкъ не мисля така. Кой знае, може би, да се лъжж, но възможно — и да не се лъжж. Азъ мисля, че XVIII-то столѣтие е повърхностно обяснимо при заличаването на такъва гениална личностъ, която е играла върховна роль въ своята епоха.

— Русо не е игралъ такъва роль, Госпожо!

— Докажете това, — каза Г-жа Майаръ съ сладка усмивка на устните и викна на слугинята да допесе чаши за чай.

— Докажете Вий, понеже искате да опровергавате мнѣнието ми.

— Уважаемый Г-не — подкачи серпозно любезната госпожа, слѣдъ като даде знакъ на хубавото си момиченце, да свиря по-тихо на пианото, — азъ виждамъ, че Вий сте чели критиките на посредствени писатели, които, или отъ некомпетентностъ, или отъ нравствена гнилоостъ не почитатъ свещенната паметъ на Русо, който е възлющение на аспирациите на своята епоха. Тѣ казватъ, и всички, че той е парадоксаленъ; а защо и какъ да не заключимъ, че има дълбоки идеи; че нѣкои отъ тѣзи идеи сж неоторими, а други, макаръ парадоксални, — лостове, които тикатъ на напредъ уметвената дѣятелностъ? Ако не е така, това би значело да отричаме неоторимите исторически факти; да отричаме даже сжществуванието на Русо. А кои сж тѣзи факти? какво говорите тѣ? — ето въпросътъ, на който ще трѣба да отговоримъ.

Въ времето на Лудовика XIV, когато всичко бѣше поставено въ тѣсни рамки, литературата въ Франция имаше аристократически характеръ. Всѣко душевно проявление бѣше подчинено на неумолнимите принципи на класицизма. Игнорираше се природата, като че ли личността не живѣеше въ нея, не зависѣше отъ части отъ нея. Яви се Боало и написа своето «Поетическо искусство», съ цѣлъ да установи единъжъ за всички общеприетите литературни правила, безъ да взема предъ видъ, че идеите подлежатъ на еволюция, както органическиятъ и неорганическиятъ миръ. Обаче времето лѣтѣше и, заедно съ това, се явявахъ нови нужди. Обществото се чувствуваше недоволено. Нему му се струваше, че е обкръжено отъ спънки; че нѣкаква си неестественостъ го беспокоеше. И само Русовото появяване на сцената даде обаятелна форма на тия безгласни аспирации. Той обяви борба. Съ своя романъ «Нувелъ Хелонсъ», дѣто промъкна благородни, въз-

вишени чувства; дѣто дѣйствуващите лица разсжждатъ и обичатъ серпозно; дѣто любовта е представена като естествено и дълбоко чувство; дѣто тукъ-тамъ се растилатъ художествени описания, които биха ни задоволнили още днесъ, — той упражни могъществено влияние, расплака чувствителните сърца, распали спешните души, посочи направлението, по което трѣба да стъпва романтизмътъ! Да всичко това се дължи на Русо!

А влиянието на другите му двѣ произведения: «Емилъ» и «Обществениятъ договоръ»? . . . Първото, дѣто той вики краснорѣчиво, че възпитанието трѣба да слѣдва естествениятъ пътъ; че майката трѣба само да кърми своята рожба; че е непростимо да се прѣнебрѣгва физическото възпитание, — произведе голъмъ шумъ и даже високи умове, като Г-жа де Сталелъ, Г-жа Епине, Г-жа Некръ се възхищавахъ въ началото. Колкото пъкъ се отнася до второто — «Обществениятъ договоръ» — ще заблѣжж само, че политиките, въ време на революцията, възхищавахъ се отъ него; че единъ войникъ бѣше викналъ: О Жанъ-Жакъ, защо не си свидѣтель на нашата революция!»

Повтарямъ, че Русо, макаръ парадоксаленъ, оставилъ е дълбоки слѣди въ областта на литературата, възпитанието и политиката. Ето защо цѣлото човѣчество трѣба да благоговѣе предъ него. И ний, жените, слѣдователно, трѣба да му бждемъ признателни, задѣто е чистосърдечно въздишалъ за щастieto на нашите чедъ и да му възвишимъ за мнѣнието, че жената трѣбало да сжществувва само за мъжа.

— Забравихте пакъ да кажете, госпожо, че Русо е врѣдоносенъ за младежта?

— Съвършено вѣрно; защото той е софистъ до крайностъ и рисува тукъ-тамъ сладострастни картини, които би трѣбало да не сжществуватъ. Независимо отъ това, за да бждемъ въ положение да различаваме пшеницата отъ плѣвела, необходимо би било серпозна уметвена подготовка. Но това ни най-малко не умаловажава върховната роль, която Жанъ-Жакъ е игралъ въ XVIII-то столѣтие.

— Защо не, когато и въ XVIII-то столѣтие, както и въ настоящето, е сжществувало младежъ, изложена на сжщите заразители сѣмена?

— Не отказвамъ; но въпросътъ е, че прѣимущества сж тѣй значителни и многобройни, щото тѣ затулятъ печалните слѣдствия, прѣдизвикани отъ въпросния софистъ. Нѣли тѣй?

— Не знамъ, какъ да отговоримъ, понеже виждамъ, че не познавамъ добръ Жанъ-Жакъ Русо.

— Тѣй или иначе, азъ се радвамъ, че Вий, не съвсѣмъ безъ основания, искаше съмнѣнията си по този въпросъ.

1-ий Октомврий 1897 г.

гр. Шуменъ

Иана.

Елиза.

Повѣсть отъ Жени Швабе.

Продължение.

IV.

Силна сълнечна свѣтлина покриваше лѣса и се

вмѣщаваше низко въ най-дълбокитѣ равнини и долини; тя позлатѣваше върховетѣ на мрачнитѣ съени; играеше си по сочната зеленина на букветѣ и латинитѣ ѝ свѣтли стрѣли се мерзелѣхъ по насипания съ слана мжжъ.

Отъ гората надолу слѣзваше загорѣлъ мжжъ, съ силно, яко тѣлосложение, вънкашността му изобличаваше художникъ, а голѣмиятъ албумъ—живописецъ; весело глѣдахъ голѣмитѣ му сини очи на росното утро. Наврѣментъ той се спираше и съ пълно внимание разглѣждаше то нѣкоя великолѣпна група дървеса, то очарователната полянка срѣдъ гѣстата гора; сетѣ отново захващаше да крачи съ удвоена скоростъ, като се озърташе понѣкога насамъ-натамъ да види, гдѣ се свършва пѣтьтъ.

Той запѣ съ прѣкрасенъ баритонъ нѣкаква си пѣсень, но веднага я прѣкъснѣ: отъ една пѣтечка се показа съ свѣтла рокля стройна жена, която много го смути. Тя вървѣше стотина раскрача надалечъ отъ него; чудна работа! всѣко движение, пълно съ безсѣзнателна грация, му бѣше познато; само замислено наведената ѝ на гърдитѣ глава и дебелитъ ѝ коси смущавахъ непознатия.

— Това е тя и не е тя, като се спрѣ за една минута и се мжчеше да я види по-хубаво; понѣ лицето ѝ да видѣж.

Случая му дойде на помощъ.

— Мамзель Карито, мамзель Карито! се чу отъ гората и прѣзъ пѣтя минѣ жена съ връзка дърва на гърба.

Свѣтлата фигура се обърнѣ и трѣгнѣ къмъ селенката. Младия човѣкъ видѣ сега благородно лице, отъ което дишаше умъ и простота; той си впи очитѣ въ нея и, като че на сънь, чу мекъ, благозвученъ гласъ.

— Какъ е, госпожо Мюллеръ, нима Анка е по-злѣ?

— Не, о не, извика жената и хванѣ ржката на дѣвойката — всѣки часъ ѝ става по-добрѣ, ако да не бѣше тѣй, щѣхъ ли да отидѣ въ гората? Но на васъ, госпожице, какъ да ви отблагодарѣж за лѣкуванѣето, за лѣкарствата и за безсѣйнитѣ пощи. Ахъ, госпожице, впе сте добриятъ ангелъ на селото ни! какво бѣхъ правили безъ васъ нашитѣ сиромаси и болни?

— Мълчете, госпожо Мюллеръ, и прѣкъснѣ дѣвойката, — благодарѣте на Бога, а не на мене, че е помогнѣлъ; и продължавайте да давате лѣкарствата на малката; азъ навечеръ пакъ ще дойдѣ. — Тя стиснѣ ржката на селенката, любезно си наведе главата и трѣгнѣ. Мюллеръ я глѣдаше съ умиление и отри съ прѣстѣлката си двѣ сълзници.

— Коя бѣше тая млада дама? чу тя веднага задъ гърба си.

Селенката уплашено поглѣднѣ приближилѣ се мжжъ и каже:

— Добро утро, господине, вий, види се, не сте оттука?

— Защо ви се чини тѣй? попита той.

— Защото не знаете нашата Карита.

— Карита, нима така я казватъ?

— Че какъ? Азъ никога не съмъ чувала да я наричатъ съ друго име. Тя е единствена дѣщеря на па-

стора Линднера въ Бергалденъ, ако искате да знаете. Има петъ години какъ сѣ се заселили тука заедно съ господина пасторъ и отъ тогава въ селото ни нѣма никакви бѣдствия. Който се разболи, отива при госпожица Карита, защото тя се е учила като сѣщъ докторъ; който има нужда отъ нѣщо — отива при нея и намѣрва и свѣтъ, и помощъ. Казвамъ ви, господине, че друго такова момиче по цѣлитѣ свѣтъ нѣма.

— И тя е дѣщеря на пастора въ Бергалденъ.

— Да, господине, защо се съмнѣвате?

— Чудно, чудно! мърморѣше той съ развѣлнуванъ гласъ, а селенката замаена се изглѣдаше.

— Не отивате ли вий тѣй сѣщо въ Бергалденъ?

— Да отивамъ.

— Далечъ ли е до тамъ?

— Още петъ минути има. — Вий се каните тамъ нѣкого да рисувате или да посѣтите? прибави селенката, като разглѣдаше любопитно голѣмиятъ албумъ. Тука често дохождатъ живописци, продължаваше тя да приказва, и единъ даже искаше да се ожени за госпожица Карита; но тя му отказа и въобще не обръща никакво внимание на мжжетѣ; тя всѣкога се нарича стара мома, ако и да не е нѣкъ на толкова много години. То се знае, че не е и твърдѣ млада, иначе можеше ли да бѣде толкова умна и разсудителна? Видите ли съ нашата Карита никой не може се сравни, даже и самиятъ пасторъ. Той довозда всички до умиление, когато въ Недѣленъ день чете проповѣди въ черкова; но, когато Карита седѣше до моята болна Анка и я глѣдаше и мене утѣшаваше и раздумваше, то ми се чинѣше, че въ моята стайчка е много по-тържественно отъ—въ черкова.

— И името ѝ е Карита Линднеръ? попита повторно младия човѣкъ.

Селенката плахо го изглѣда.

— Вий при кого отивате въ Бергалденъ? попита тя.

Той нищо не отговори и само обърнѣ очитѣ къмъ пѣтеката, кждѣто прѣди малко зави стройната дѣвойка съ хубавитѣ очи. Той машинално си надигнѣ шапката и още по-скоро закрати напрѣдъ; а селенката съ товаря трѣгнѣ слѣдъ него, като се чудѣше и си клатѣше главата. Не му оставаше много да върви, червенитѣ кирпичени покриви се показвахъ прѣзъ зелената; покритото съ плочи черковно кубе показваше, че пасторската кѣщица е близо и той скоро се видѣ прѣдъ малка, хубавичка, окрасена съ лоза кѣщица и прѣзъ отворения прозорецъ надникнѣ въ стаята на пастора.

Въ кѣщи ли е господинъ пасторъ? весело извика той прѣзъ прозореца.

Почтенна бѣла глава се появи, управи си очилата на носа и втрѣпчено поглѣднѣ непознатия.

— Съ кого имамъ честта да говорѣж? попита той, като се впиваше още по-внимателно въ чертитѣ му.

— Името ми е Лотаръ Ландекъ, а сѣщо и живописецътъ Ландекъ каза непознатия съ комически пафосъ и тържественъ поклонъ.

Слѣдуѣщата минута той легеше въ обятията на стареца, който не можеше да му се наглѣда.

— Лотаре, вий сте тука; колко се радвамъ, че още единъ път ми се случи да ви видѣж! Карито, ела ту-

на, погледни, ето младия човѣкъ, когото съмъ възпитвалъ и за когото често съмъ ти разказвалъ. Но той на пусто вика, Карито не идѣше.

Лотаръ съ внимание погледѣше въ вратата и прозореца и почти забравяше да отговаря на распитванята на стареца и само изяви енергиченъ протестъ противъ епитета «вий».

— Съвсѣмъ не те познахъ, продължаваме старецътъ да разговаря, седнѣлъ до младиятъ си гостъ. Ти въ това врѣме си узрѣлъ, станѣлъ си мѣжъ, а азъ съмъ остарѣлъ, изнемощѣлъ. Но нѣма нищо, готовъ съмъ, когато ме повика Господъ. Слѣдъ насъ ще дойдѣтъ нови поколения... Ти наистина много си се измѣнилъ, Лотаре, какъвъ е тоя голѣмъ албомъ съ тебе? Да не влачишъ актове съ себе си?

— На стари години още единъ пътъ се записахъ ученикъ, почтенний ми възпитателю. И по-напрѣдъ имахъ склонность къмъ живописѣта; — помните личичо, вий и азъ никакъ не можехме се съгласи относително бѣдещето ми поприще. Вий отвърждавахте, че азъ имамъ художнически склонности; чичо бѣше заклѣтъ врагъ на всичко, що се казва искусство; не остаеше нищо, освѣнъ да се подчинимъ на волята му и азъ послушно закопахъ идеалнитѣ си стрѣмения. Единъ пътъ азъ видѣхъ прѣкрасна момичешка главичка, тя ме заинтересува — защо да криѣжъ, азъ обикнѣхъ момичето и въ порива на увлѣченнето нарисовахъ чудната му главичка. Единъ познатъ менѣ художникъ я видѣ; той всѣчески ме убѣждаваше, че обладавамъ отличенъ талантъ и краснорѣчивитѣ му убѣждения ме накарахъ на трийсетата година да седнѣ на училищния чинъ. И това ми донесе щастие. Азъ като че се прѣродихъ отъ какъ искуството ме възвишава и услаждава и свѣтътъ тѣй сѣщо говори, не добръ съмъ направилъ.

— А хубавото момиче, което ти се хареса и което бѣше първата причина на славата ти? попита старецътъ. — То се изгуби и всичкитѣ ми многогодишни търсения бѣхъ напусто. Азъ си бѣхъ въобразилъ, че сърцето ми е мирясало; но една чудна прилика прѣди малко ме убѣди, че любимиятъ образъ стои въ яко затворено сандѣче и стига да натиснѣ потайния яй, за да въскрѣсне отново съ напръжното си великолѣпие. Но да оставимъ това, какъ минѣхте вий толкова врѣме?

И почтенниятъ старецъ захванѣ да разказва за много прѣтеглени горести и бѣди; какъ земята му отнела най-сѣжнитѣ съкровища; но какъ Господъ го смилилъ и на стари години му проводилъ за утѣшение дѣщеря, която му била като звѣзда въ мрачнитѣ дни и щастие и благословия отъ Бога.

— Погледни, ето я, внезапно прѣкѣснѣ той думата си; помраченитѣ му черти, при възпоминаннето за минѣлото, свѣтихъхъ, на вратата се показа сѣщата фигура; която Лотаръ неотдавна видѣ въ гората. Простота и високо спокойствие изразяваше цѣлата ѣ фигура, когато тя тихо се приближи и любезно поздрави бащиниятъ си гостъ.

И чудно нѣщо, обиграниятъ, умѣющиятъ да се носи младъ човѣкъ, като че се засрами, стѣснѣ отъ присѣствието на това простодушнѣ сѣщество; той много врѣ-

ме втрѣнено я глѣда, едно име: едно възклицание се въртѣше изъ устата му, но той се удържа при широкоправствения въпросителенъ погледъ на тия тъмни очи и обикновеното, сухо «драго ми е да се запознаѣжъ,» бѣ всичко, което можа да каже на любимата дѣщеря на почтенния си възпитателъ.

Впрочемъ послѣдния не остави младия си другаръ много врѣме да разсѣждава и размисля. Той безъ да го пита повече, рѣши, че той ще остане при него нѣколко недѣли, защото никѣдъ не може тѣй прѣкрасно, тѣй удобно и свободно подслушна и забѣлѣжи тайнитѣ на природата, както тука. Молбата му къмъ Карита, да приготвятъ стая за госта, биде на часа изпълнена съ най-голѣма любезность, и щомъ момчето излѣзе, Лотаръ попита:

— И тая Карита наистина ли ви е дѣщеря?

— Наистина ми е дѣщеря, т. е. усиновена дѣщеря! Впрочемъ да оставимъ това за послѣ, а сега да поговоримъ за други нѣща. Ний толкова врѣме не сме се виждали, и у васъ трѣба много да се е измѣнило отъ тогава?

И старецътъ распитва и разказва нѣколко часа наредъ. Лотаръ, ще не ще, отговаряше разсѣяно и постоянно глѣдаше вратата. Слугинята донесе закуска, слѣдъ която младия човѣкъ билъ длѣженъ да разглѣда градината и цвѣтията на пастора, и когато наблѣжи врѣме за обѣдъ Карита проводи да каже да я не чакатъ: Тя трѣбало да посѣти една болна жена и може да се забави. По тоя начинъ на мѣжетѣ не оставаше друго освѣнъ да обѣдватъ сами, което ни най-малко не бѣше приятно на Лотара. Той сега още поразсѣяно слушаше приказкитѣ на стареца и много се зарадва, когато обѣдътъ се свърши и пасторътъ отиде да си полегне, като не помѣна повече нищо за Карита.

V.

Слънцето силно печеше. Лотаръ стоеше до прозореца и глѣдаше на растланиятъ прѣдъ него полузалѣтъ съ слънченъ блѣсъкъ ландшафтъ. Навсѣждѣ миръ и спокойствие. Близката гора мамѣше съ хладината си.

Всичко наоколо, като че почиваше; и него пасторътъ го посвѣтѣва да си почине слѣдъ сутрѣшното пѣтешествие; но той не можа да заспи: мѣчително бес-покойствие го гризѣше. Стайката му се показа тѣсна, и той полекичка, за да го не усѣти никой, пскрадна се изъ вѣщи и отиде право въ гората.

Могущитѣ тъмни бории испущахъ ароматна хладина; гѣстия мѣхъ очарователно простираше прѣдъ Лотара меката си зелена черга и скоро той се истегнѣ на него до единъ шубракъ, който апетитно му прѣдлагаше синитѣ си ягоди.

Потнѣлъ въ мисли, въ блѣнуви, той глѣдаше нагорѣ шумулящитѣ върхове на дървесата, до дѣто природата потрѣбува правата си цѣсньтъ го наддѣлѣ.

Слѣдъ нѣколко врѣме отъ другата страна на пѣтя се показа Карита Лидиеръ. Прѣкраснитѣ ѣ черти изразявахъ дълбока серпозность; тя вървѣше съ навѣдени очи и нищо не забѣлѣжаваше отъ окръжавшето я великолѣпие.

Тука тя видѣ спешия на мжха. Силно вълнение я обзе, полеха, като че нѣщо си размислише, направи тя нѣколко крачки, послѣ като се рѣши на нѣщо си, поотдалечи се, наблегна се на една борика и спокойно чакаше. (Слѣдва.)

Разни.

* * Женското дружество «Саморазвитие» въ Варна откри едно професионално училище тукъ съ отдѣли по кроенне, шиење на горни и бѣли дрѣхы и по търговскитѣ науки. Споредъ удобения отъ Наст. на това друж. правилникъ, приематъ се за редовни ученички свършилите III класъ и не по възрастия отъ 18 г. а за извънпредни — отъ всѣка възраст и образование.

* * Научаваме се, че г-жа Д-ръ А. Желѣскова, която бѣ толкова противна за отварянето на Стопанско Училище въ града ни, щомъ се научила, че Дружеството «Саморазвитие» открило Професионално Училище, събрало членкитѣ на дружеството си «Майка» въ извънредно заседание, дѣто се рѣшило откриването на Стопанско Училище.

* * На 12-й того се прѣстави на Н. Ц. В. любимата ни Книгиня-една депутация отъ страна на мѣстното Женско Дружество «Саморазвитие». Тая депутация се състоеше отъ Г-жа Амалія Попова, Василка Саввова и Теодора Ноева и поднесе на Книгинята прѣписъ отъ Протокола, съ който Н. Ц. В. се провъзгласяваше за Почетна Прѣсѣдателка на Дружеството и се умоляваше да благоволи да приеме това Почетно прѣсѣдателство, а въ сжщо време и да позволи, щото откритото отъ туй дружество Професионално Училище да се нарече на Нейно име: Професионално училище «Мария-Луиза» въ гр. Варна. Заедно съ Протокола, биде прѣставенъ на Н. Ц. Височество, Книгинята, и прѣписъ отъ Проекта за Професионалното училище въ гр. Варна, съставенъ отъ Г-ца Ел. Манова и одобренъ отъ Настоятелството на Дружеството «Саморазвитие», който ще бѣде обнародванъ въ слѣдующия брой на Ж. Свѣтъ.

* * Научаваме се, че Н. Ц. В. благоволи да приеме Почетното Прѣсѣдателство на дружеството «Саморазвитие» и да позволи наименованieto на отвореното отъ него професионално училище на свое име.

Мисли и изречения

Злощастнието е борба, съ която се отличава храбрия борецъ отъ страхливия; защото въ злощастнието, именно, човекъ може да се покаже добъръ миренъ и благороденъ.

* * *

Не се изисква много благодарение и учение, за да съгледва нѣкой добро; но да извършва нѣкой самичкъ доброто, когато стане нужди: това е най-голямата душевна добродѣтелъ.

Годишенъ абонаментъ:

I за абон. въ Т.-П. станции — на списанието . . .	л. 3.—
— на списанието съ притурката . . .	« 5.50
II за абон. на право въ Дирек. — на списанието . . .	« 4.—
— на списанието съ притурката . . .	« 7.—
за странство — на списанието . . .	« 5.—
— на списанието съ притурката . . .	« 9.—

Отговорникъ: А. Петровъ

Корреспонденция.

Г-нъ Ан. П. Халачевъ (секретарь въ Окр. сѣдъ) *Свѣтъ*: Поканвате се отъ редакцията, да внесете въ едно кратко време 10¹/₂ лева, абонаментъ на «Жен. Свѣтъ» и «Домакини» отъ 1/X/95 до 1/X/97 по 7 лев. = 14 лева; внесли сте на агентина ни съ расписка № 1743 лева 3¹/₂, оставатъ още 10¹/₂, или да повърнете броеветъ обратно въ редакцията. — Така, дадената отъ агентина ни г. Йорд. Ив. Маровъ, расписка подъ № 1743 отъ 7 лева, ще се счита за 3¹/₂ лева, тъй като Вие не сте благоволили да му внесете останалитѣ още 3¹/₂ лева.

— Г-ну Марову. Писмото Ви подъ № 20 е получено и съ съдържанието му се съобразихме.

Интересно за Г-житѣ и Г-цитѣ.

МОДНИ И ГАЛАНТЕРИЙСКИ ЗАВЕДЕНИЯ

на

ХАДЖИ ПЕТРА ХРИСТОДУЛОВЪ и С^{ие}

Стара къща на Паруша Георгиевъ.

основана въ 1838г.

въ гр. Варна.

Централно заведение улица Прѣславска и Аспарухъ.

Голѣмъ и богатъ чипшитъ модни платове, беле-рини и дрѣхы за госпожи, госпожници и момичета и въобще всичкитѣ отъ най-повата мода манфактура на галантерия видове, които ние лично си купуваме отъ Парижъ, Лионъ, Виена и други европейски градове.

Мостри се испращатъ всѣкому, който би поискалъ, по пощата.

Цѣни твърдѣ умѣрени.

ЕКОНОМИЧЕСКИ САПУНЪ

НА

ХР. ИВ. РИЗО, ВЪ ВАРНА

награденъ съ златенъ медалъ въ I-то Българско земе-ледѣтческо-Промисленно Изложение въ Пловдивъ и съ бронзовъ — отъ Анверското изложение.

Прѣдпазвайте се отъ имитация. Истинскій сапунъ носи горнята марка.

Всичко, що се отнася до списанието или притурката испраща се съ адресъ: До Дирекцията на «Женския Свѣтъ» ул. Войнишна № 122 — Варна.

Писма неплатени не се приематъ.

Всѣкакви обявления, относящи се до госпожи и госпо-жици, приематъ се.

Правото на записъ въ Т. П. стан. се плаща отдѣлно отъ аѣ

Печатница Л. Нитче — Варна